

СИМБІОЗ ЕКОНОМІЧНИХ СТРУКТУР В МЕХАНІЗМІ РЕГУЛЮВАННЯ ТЕХНОГЕННИХ ЗБИТКІВ ПІДПРИЄМСТВ

Бублик М.І., докторант

Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів, Україна)

Напротязі останніх десятиліть потреба у зменшенні деструктивного впливу господарської діяльності підприємств на довкілля, економіку та суспільство зумовила розвиток нового напрямку економіки – теорії збитків, фундатором якої є видатний дослідник світового рівня, один із засновників вітчизняної школи економіки природокористування Балацький О.Ф. Особливої актуальності набуває проблема ефективного застосування механізму регулювання техногенних збитків на підприємствах, що об'єднує в собі не просто методи видалення вже сформованих шкідливих речовин з потоку повітря, води або переробку й утилізацію безпосередньо виробничих відходів, а й повернення на підприємство власної продукції у випадку закінчення терміну її служби чи непридатності до користування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що вагомим науковим капіталом для сучасності і майбутніх поколінь є концепція та методика оцінювання збитків від забруднення довкілля, яку розробив проф. Балацький О.Ф. і виклав у фундаментальній науковій монографії «Економіка чистого повітря» [1]. Дана методологічна база оцінювання техногенних збитків відображена в Законі України «Про охорону навколишнього середовища та атмосферного повітря». Науково-методичний доробок проф. Балацького О.Ф. та учнів його школи, що був виданий як фундаментальний українсько-бельгійський підручник «Економіка природокористування» [2] російською та англійською мовами засвідчив світовій науковій спільноті про видатні успіхи української науки.

Над проблемою економічного оцінювання результатів господарської діяльності підприємств та управління ними успішно працюють провідні вчені львівської наукової школи під керівництвом проф. Кузьміна О.С. Тут формуються сучасні засади нової еволюційної економіки, серед яких питанням економічного оцінювання та регулювання техногенних збитків, спричинених звичайною та надзвичайною господарською діяльністю приділяється належна увага. Розвиток еволюційної економіки автори роботи [3, с.73-106] бачать у розвитку теорії П. Девіда та Б. Артура, яку інакше називають теорією позитивного зворотного зв'язку. Факти утворення економічних техноценозів, наведені в роботі [3, с.78-89], свідчать, що в цьому процесі ключову роль грає симбіоз економічних структур як форма.

Оскільки, існує об'єктивна потреба зменшення внутрішніх і зовнішніх збитків господарської діяльності підприємств, то ефективним інструментом механізму регулювання техногенних збитків можна вважати індустріальний

симбіоз, де відходи однієї компанії стають сировиною для іншої (рис. 1).

У світі існує багато прикладів симбіозу економічних структур: симбіоз європейської індустрії, китайський комплекс підприємств з виробництва цукру, спирту, добрив, цементу і паперу, японська концепція Джанкан-гейта суспільства (Junkan-Gata Society), мексиканська екоіндустріальна структура в Матаморосі. Базою для виникнення такого симбіозу є використання відходів одного підприємства як джерело сировини для іншого, де перше підприємство не отримує інших переваг як зменшення обсягу збитку.

Отже, симбіоз економічних структур виступає ефективним інструментом механізму регулювання техногенних збитків підприємств, що дозволяє зменшити або ліквідувати деструктивний вплив господарської діяльності на еволюційний розвиток економіки, довкілля та населення.

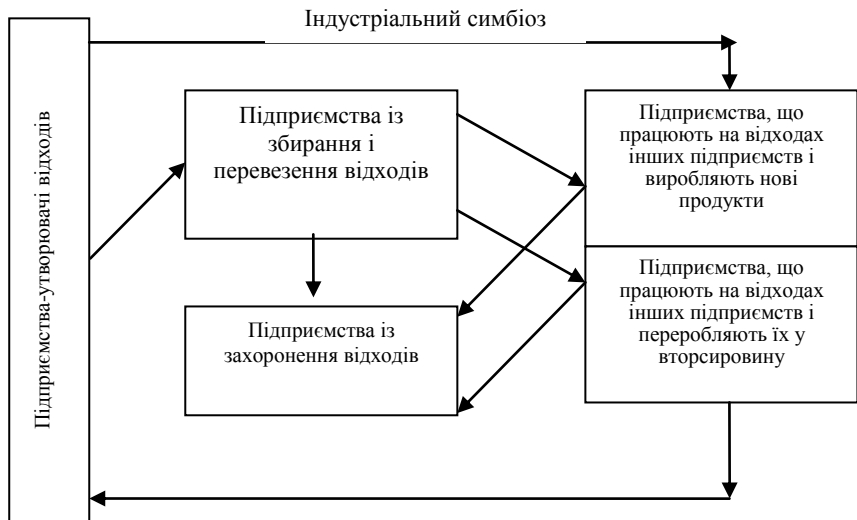

Рис. 1 Схема функціонування індустріального симбіозу підприємств (розробка автора).

1. Балацкий О.Ф. Экономика чистого воздуха.- К.: Наукова думка, 1979.- 295 с.- (Человек и среда).

2. Экономика природопользования: Учебник/ Под ред. Хенса Л., Мельника Л., Буна Э.; Авторы: Л.Хенс, Л.Г.Мельник,О.Ф.Балацкий и др. – К.: Наук. думка, 1998. – 480 с.- (Науки об окружающей среде: Сер. Науки об окружающей среде / Сер. Науки про навколишнє середовище)

3. Кузьмін О.Є. Досягнення і проблеми еволюційної економіки : моногр. [О.Є. Кузьмін, Ю.І. Сидоров, В.В. Козик] . – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 252 с.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми :

СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 37-39.